

שם וזהות

מיישמים ערכים בחברה רב תרבותית - בזיקה לערך ה"שונות"

רקע:

בתרבויות רבות השם שניתן לילד הוא בעל משמעות רבה. לעיתים פירוש השם מרמז על האופי התרבותי בארץ בה נולד. במקרים רבים השם מרמז על התרבות המשפחתית או על המאווים והציפיות המלווים את לידת הילד החדש. בעבר היה מקובל לשנות שמות עם העלייה לישראל ולהחליף את השם שניתן בארץ המוצא לשם עברי. כיום נוטים אנשים לשמור על שמם המקורי.

מטרות:

- * להעלות את המודעות למקומו של השם הפרטי ולחשיבותו עבור האדם
- * להבין את הזיקה הקיימת בחלק מהשמות בין משמעות השם לזהות של האדם
- * להעמיק את ההיכרות ההדדית בין תלמידי הכיתה באמצעות הבנת שמם בהקשר התרבותי והאישי-משפחתי

טרום פעילות:

תלמידי הכיתה יראיינו בן משפחה קרוב אודות שמו ומשמעותו.

הצעות לשאלות אפשריות:

- מי הציע את השם?
- האם יש פירוש לשם בעברית?
- האם יש פירוש לשם בשפת המוצא?
- מדוע נבחר השם הזה?
- האם היו סיבות או נסיבות מיוחדות שהשפיעו על הבחירה?
- האם השם נבחר לפני או אחרי לידת התינוק?
- האם השם נשמר כמו במקור, או שכיום השם השתנה?
- מי מבני המשפחה קורא לך בשם המקורי? מי משתמש בכינוי או בשם שונה?

מהלך הפעילות:

א. יצירת פאזל המורכב משמות ילדי הכיתה
הצעה א: יצירת פאזל כיתתי של אותיות המרכיבות את שמות ילדי הכיתה כדוגמת המשחק "שבץ נא".
(ניתן להרכיב את הפאזל על רצפת החדר או על הלוח).
הצעה ב: המורה תכין פאזל המורכב משמות ילדי הכיתה. כל ילד יאתר את שמו ויספר משהו לגביו
(מדוע נקרא כך, מה משמעות השם וכו').
הערה: יש חשיבות לכך שהמורה תספר על שמה על מנת לקרב את הנושא לתלמידים ולדון בו מנקודת מבט אישית.

ב. התבוננות בשמות ודין אודותיהם:

- אילו שמות הם בשפת מוצא שונה מעברית?
- לאילו שמות יש פירוש בעברית?
- מה פירוש השם שניתן בשפה שונה מעברית? (האם לשם יש משמעות בשפה, פירוש מילולי?)
- האם יש שמות נפוצים? ייחודיים?
- אילו דברים חדשים למדנו על ילדי הכיתה בעקבות הפעילות?
- מדוע לדעתכם בחרנו לבנות פאזל משמות ילדי הכיתה?
- האם ניתן למצוא סמליות בפאזל הזה בהקשר רחב יותר?
-

ג. שמי אינו שלי...

המורה תצמיד לכל תלמיד מדבקה ובה שם אחר שאינו שמו. ניתן לתת שמות בעלי צליל זר, שמות מארצות מוצא אחרות, שמות נפוצים וייחודיים.
פעילות זאת תתבצע בשני שיעורים וביניהם הפסקה. התלמידים ייקראו בשמם החדש לאורך ההפסקה או לאורך זמן מוקצב אחר.
לאחר הפעילות תתקיים שיחה בהנחיית המורה.
נקודות לדיון:

- כיצד הרגשתם כשנקראתם בשם זה? מדוע?
- האם שינוי השם גרם לכם להתנהג אחרת? האם גרם לאחרים להתנהג אליכם אחרת? כיצד?
- בררו האם יש בכיתה תלמידים שאינכם הוגים את שמם נכון.
- בעקבות הפעילות, כיצד תפעלו כשיגיע עולה חדש לכיתה?

מהלכה למעשה

יצירת "ספר השמות הכיתתי" – יצירת קטלוג משמות תלמידי הכיתה ופירושם. הספר מעצים את הפעילות ומאפשר עיסוק מתמשך בנושא. ספר השמות יכול להיות בסיס לספר "על עצמי", ספר שיביא היבטים מעולמם האישי של תלמידי הכיתה.

"ספר השמות הכיתתי" ניתן לעיבוי לאורך השנה ואף לאורך כל שנות הלימוד. התלמיד יוסיף בקטלוג תכנים נוספים הקשורים בו: רשמים מאירועים שונים בבית הספר, תמונות וצילומים, ספרים אהובים, יכתוב תקציר על אנשים בעלי שם דומה ועוד.